

Innspill til arbeidet med statsbudsjettet for 2023 Kommunal- og forvaltningskomiteen

Regjeringen har lagt fram et lite framtidsrettet budsjett, som ikke bygger ned barrierer. Vi finner verken ambisjoner, handling eller penger for et universelt utformet og bærekraftig samfunn. Det betyr at diskrimineringen fortsetter.

Norges Handikapforbund jobber for et samfunn der mennesker med nedsatt funksjonsevne får oppfylt våre menneskerettigheter og kan være fullverdige og likestilte borgere. I regjeringens forslag til neste års statsbudsjett beskrives flere steder marginaliseringen av funksjonshemmede som en stor utfordring. Likevel finner vi ingen satsinger på funksjonshemmedes likestilling i budsjettet, tvert imot går det på mange punkter i feil retning. Hvis dette budsjettet blir vedtatt, blir funksjonshemmede fortsatt stående på sidelinjen og levekårene våre blir sterkt svekket. Det er ikke bare et brudd på den enkeltes menneskerettigheter - også samfunnet vil tape på at en så stor gruppe blir hindret i å delta i samfunnet og bidra til verdiskapingen.

Våre hovedkrav er:

- FN-konvensjonen for funksjonshemmedes rettigheter (CRPD) må være førende for budsjettet slik at likestilling blir en realitet.
- Sikre en inkluderende skole. Realisere «Veikart. Universelt utformet nærscole 2030».
- Norge universelt utformet innen 2035. Handlingsplan med tidsfrist og penger.
- Beholde tilskuddet til etterinstallering av heis i lavblokker. Øke bevilgningen.
- Styrke Husbankens rolle, med ansvar for boligtilskudd samt en bedre bostøtteordning.
- Rette opp uthulingen av plan- og bygningsloven som nasjonalt lovverk.
- Sikre statlig toppfinansiering slik at innbyggere får tjenester og BPA for likestilling.

Ta gjerne kontakt med oss for mer informasjon.

Forbundsleder Tove Linnea Brandvik, Norges Handikapforbund, mobil 482 30 849.
tove.linnea.brandvik@nhf.no

Norges Handikapforbund, 12.10.2022

Nærskolen for alle barn. Veikart universelt utformet nærscole 2030.

Progr.kat. 13.70 Kommunesektoren (KMD). Kap. 571 Rammetilskudd, post 21 statlige tiltak

FN-komiteen CRPD sier i merknader til Regjeringen (mai 2019, art.9, Tilgjengelighet):

Regjeringen må innføre forskrifter for å fastsette tidsfrister og konkrete tiltak med øremerket finansiering for universell utforming av eksisterende bygninger, som prioriterer grunnskole og videregående skole (...).

Veikart universelt utformet nærscole 2030

Skolebygg har mange fysiske barrierer som hindrer barn og unge i få oppfylt sin rett til utdanning og videre deltagelse i arbeidsliv. Hurdalsplattformen sier at Veikartet skal realiseres, men verken Veikartet eller penger er å finne i statsbudsjettet for 2023. Det er på høy tid med penger og handling.

<https://www.bufdir.no/Bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00004557>

NHF ber komiteen:

- Sikre at alle barn kan gå på nærskolen. Realisere Veikartet ved å øremerke kr 400 millioner kroner til universell utforming av eksisterende skoler på budsjettet for 2023. I tillegg legge inn en føring om at det årlig bevilges tilstrekkelig med midler til Veikartet er realisert i 2030.
- Lage forskrift med tidsfrist 2030 for oppgradering av skolebygg (PBL § 31-4).
- Gi føring om at funksjonshemmedes organisasjoner involveres i satsingen.

Bolig

Prog.kat. 13.80. Kap. 581 Bolig- og miljøtiltak. Post 79 Heis. Post 70 Bostøtte.

Mange bor ikke trygt og godt. Årsaker er et utilgjengelig boligmarked, høye boutgifter og lav inntekt. Kun 10-20 % av boligmassen oppfyller grunnleggende krav til fysisk tilgjengelighet. (Levekårsundersøkelsen 2007, SSB Scenarioanalyse 2019). **Tilskudd til tilpasning** gikk fra Husbanken til kommunalt ansvar fra 2020. Husbankens erfaringer er at boligtilskudd i mindre grad blir prioritert (Årsrapport HB 2020). Ni av ti lavblokker mangler heis (NBBL). **Husbankens tilskudd til ettermontering av heis** er et effektivt tiltak for å øke tilgjengeligheten. Etterspørselen er stor, men midlene knappe (søknadsbeløp 246 millioner i 2019, tilsagn 50 millioner, Årsrapport HB 2019). Bevilgningen er nær halvert siden 2016. Nå foreslår regjeringen å avvikle hele ordningen. Konsekvensene er full stopp i bedre tilgjengelighet. Dette rammer beboere med funksjonsnedsettelse i alle aldre. Heis er en etterspurt kvalitet for alle.

Bostøtteordningen dekker ikke lenger sitt formål. Mange har høye boutgifter og lav inntekt, uten å få bostøtte. Bostøtten må derfor endres og styrkes. Strømstøtten må videreføres for 2023.

NHF ber komiteen:

- Fremme tilgjengeligheten i lavblokker. Bevilge kr 100 millioner til etterinstallering av heis.
- Heve nivået på bostøtten. Ta hensyn til ekstrakostnader funksjonshemmede har.
- Styrke Husbankens rolle. Husbanken får igjen ansvar for boligtilskudd, med øremerke midler.

Ressurskrevende tjenester. Prog.kat. 13.70. Kapittel 575. Post 60 Toppfinansiering

Tilskuddet til ressurskrevende tjenester er en statlig overslagsbevilgning til kommunene. Tilskuddet kompenserer for lønnsutgifter i omsorgstjenester til personer under 67 år med bistandsbehov. Regjeringen har jevnlig økt innslagspunktet. Det betyr at statens andel reduseres, mens kommunenes andel øker. For 2023 foreslår regjeringen å videreføre innslagspunktet fra 2022, justert med forventet lønnsvekst på 3,8 pst., til kr 1 526 000. Det betyr at staten opprettholder sitt høye innslagspunkt, i en tid med presset kommuneøkonomi. Dette får konsekvenser for innbyggere som trenger tjenester for å leve et selvstendig liv, likestilt med andre.

NHF ser at kommuner og bydeler ofte henviser til økt innslagspunkt når de kutter i tjenestetilbudet, for eksempel BPA (Brukerstyrt personlig assistanse), til mennesker med nedsatt funksjonsevne. NHF mener at staten må ta et økt ansvar for å sikre forutsigbar finansiering og likeverdige tjenester uavhengig av bosted. Konsekvensene av regjeringens forslag er en stimulering til bruk av institusjonslignede løsninger, i stedet for kommunale tjenester og likestillingsverktøyet BPA. Samfunnet må sikre tjenester som gir innbyggere rettigheter og muligheter til å kunne bo hvor man vil og med hvem man vil, i tråd med FN-konvensjonen CRPD.

- **NHF ber komiteen** styrke statens toppfinansiering slik at funksjonshemmedes rettigheter blir innfridd i kommunene. Innslagspunktet for toppfinansieringen må vesentlig ned.

NHF ber komiteen gi tydelige føringer for universell utforming av samfunnet:

Handlingsplan for bærekraft, like muligheter – et universelt utformet Norge

Solbergregjeringen lanserte handlingsplanen «Bærekraft og like muligheter – et universelt utformet Norge» (2021-2025). Det er ingen frist for når Norge skal være i mål og heller ikke midler.

NHF ber komiteen:

- Sette tidsfrist 2035 i Handlingsplanen for universell utforming av Norge. Bevilge midler for 2023 og gi føringer om at det årlig skal bevilges tilstrekkelig med midler for å komme i mål.

Plan- og bygningsloven m/byggteknisk forskrift

Solbergregjeringen har systematisk svekket plan- og bygningsloven og byggteknisk forskrift. Kommunal frihet har vært viktigere enn et sterkt nasjonalt lovverk som sikrer et universelt utformet samfunn der alle kan delta. Det er svakere krav i TEK17 enn TEK10 og økt adgang til dispensasjoner etter kommunalt skjønn. Det betyr at funksjonshemmede innbyggere stenges ute i økende grad.

NHF ber komiteen:

- Gi tydelige føringer om at lovverket og forskrifter skal styrkes, slik at bygg, boliger og uteområder blir universelt utformet – med likestilt deltakelse for alle innbyggere.